

Nr 57.

Godkänd av första kammaren den 19 februari 1921.

Godkänd av andra kammaren den 19 februari 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående höjning av tullen å kaffe ävensom i anledning därav väckta motioner, dels ock Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 1.)

Till Konungen.

I en den 21 januari 1921 dagtecknad proposition, nr 42, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet för samma dag, föreslagit riksdagen besluta, *dels att rubrikerna nr 155 och 156 i gällande tulltaxa skulle från och med den 10 februari 1921 erhålla följande ändrade lydelse:*

		Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
			kronor	öre
	Kaffe:			
155	obränt.....	1 kilogram	—	80
156 a	bränt eller rostat, även malet.....	1 kilogram	1	02
b	kaffesurrogat, alla slag, utan tillsats av kaffe.....	1 kilogram	—	20
	<i>Anm. Kaffesurrogat med tillsats av kaffe tullbe- handlas såsom kaffe, bränt eller rostat, även malet.</i>			

dels att jämväl sådant vid sagda tidpunkt i riket befintligt kaffe, å vilket det genom förordningen den 11 januari 1921 utfärdade förbud mot införsel varit tillämpligt, skulle vid införsel drabbas av nämnda förhöjda tullsats, ändå att kaffet tidigare blivit till förtullning angivet,

dels att § 13 mom. 1 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor skulle i nedan angivna del från och med den 10 februari 1921 erhålla följande ändrade lydelse:

§ 13.

1. Vid utförsel sjöledes från stapelstad av följande, utav utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas restitutionsvis av tullmedlen:

— — — — —
 för 1 kilogram kaffe, bränt eller rostat, icke malet..... 96 öre,
 — — — — —

dels ock att sålunda angivet restitutionsbelopp skall åtnjutas allenast beträffande exportvara, som tillverkats av sådant obränt kaffe, för vilket enligt av tillverkaren under edlig förpliktelse avgiven försäkran tullavgift blivit erlagd efter den vid nämnda tidpunkt gällande tullsats, samt att restitutionsbeloppet i fråga om exportvara, som framställts av obränt kaffe, för vilket tullavgift guldits efter tidigare tillämplig tullsats, skall beräknas efter 14.4 öre för kilogram av exportvaran.

I anledning av nämnda proposition hava väckts två motioner, nämligen nr 163 i första kammaren och nr 256 i andra kammaren, i vilka yrkats avslag å sistnämnda proposition.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t genom en den 21 januari 1921 dagtecknad proposition, nr 43, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om skatt å kaffe.

Ovan förstnämnda proposition, nr 42, avser den högst betydande höjningen av tullsatserna för obränt kaffe från nuvarande 12 öre för kilogram med 68 öre till 80 öre och för bränt eller rostat kaffe från 20 öre med 82 öre till 102 öre för kilogram.

Samtidigt med förslaget om höjning av kaffetullen har chefen för finansdepartementet, på sätt framgår av ovannämnda vid propositionen nr 43 fogade statsrådsprotokoll, ansett sig böra föreslå åtgärder, ägnade

att förläna en eventuell tullförhöjning å kaffe ökad effektivitet genom att låta sådana partier kaffe, som funnes lagrade inom landet, i viss utsträckning bliva föremål för en mot tullförhöjningen svarande skattebelastning. I sådant syfte har det vid sistnämnda proposition fogade förslaget till förordning om skatt å kaffe framlagts.

Det ekonomiska utbytet av sålunda föreslagna tullförhöjning och beskattning har chefen för finansdepartementet (proposition nr 42, sid. 15) beräknat för år 1921 till 15.4 miljoner kronor och för år 1922 till 22 miljoner kronor.

I chefens för finansdepartementet anförande vid framläggandet av propositionen nr 42 angående höjning av tullen å kaffe har lämnats en utförlig historik i ämnet. Ur densamma vill riksdagen här endast erinra, att de nu gällande tullsatserna för kaffe fastställdes år 1888 samt att vid upprepade tillfällen, nämligen vid riksdagarna åren 1894, 1910, 1919 och 1920, framlagda förslag till förhöjning av ifrågavarande tullsatser icke vunnit riksdagens bifall.

Av förhandlingarna i utskott och kammare vid denna tullfrågas behandling framgår, att de låga tullsatserna tillkommit och förslagen att höja desamma tillbakavisats av hänsyn till de fattigaste befolkningslagrens intresse.

Av de i vårt skattesystem ingående indirekta skatterna äro en del av den natur, att envar kan undgå att utgöra dem genom att icke bruka de artiklar, skatterna avse. Sådant torde åtminstone i allmänhet vara förhållandet med skatterna å rusdrycker och tobak. Andra indirekta skatter utgå däremot för varor, vilka för befolkningen i större eller mindre utsträckning tillhöra livets nödtorft. Till den senare gruppen hör obehagliga kaffetullen.

Om mot den indirekta beskattningen överhuvud, i den mån den icke avser rena lyxartiklar, kan göras den vägande invändningen, att densamma icke kan bestämmas med hänsyn till skattekraften och därför måste verka ojämnt och orättvist, så gäller detta i särskilt hög grad en skatt, som är åsatt en för många nödvändig förbrukningsartikel. I fråga om kaffetullen kommer härtill, att den inkomst, som genom densamma tillföres statsverket, härflyter till betydande del från de ekonomiskt allra sämst lottade samhällsmedlemmarna. Kaffet ingår alltjämt i den kroppsarbetande befolkningens hushållning såsom en nödvändighetsvara, och för stora grupper av kroppsarbetare, såsom fiskare och skogsarbetare, är kaffet den enda tillgängliga måltidsdrycken och kanske

det enda materiella medlet att ernå vederkvickelse under arbetet. Särskilt under de hårda tider, som nu inträtt, skulle en förhöjning av priset å denna förnödenhetsartikel komma att kännas alltför tryckande.

Då riksdagen på nu angivna grunder icke kunnat bifalla Eders Kungl. Maj:ts proposition om höjning av kaffetullen, har riksdagen givetvis icke förbisett de svårigheter, som under det nuvarande statsfinansiella läget kunna komma att möta vid uppgörandet av tilläggsstaten för innevarande år och riksstaten för år 1922. Men riksdagen har ansett, att dessa svårigheter böra övervinnas i första hand genom begränsning av statsutgifterna. Sparsamhet med statens medel måste nämligen under nuvarande förhållanden iakttagas efter en långt strängare måttstock än tidigare förekommit. Med utgångspunkt i denna uppfattning anser sig riksdagen kunna förvänta, att ett avslag å Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag skall giva ett gott stöd åt de allvarliga strävanden i berörda riktning, som otvivelaktigt komma att göra sig gällande vid budgetbehandlingen inom riksdagen. Därjämte har riksdagen beaktat, att de nedåtgående konjunkturerna komma att säkerligen medföra icke endast ökade svårigheter på grund av minskning i vissa statsinkomster utan även lättnader till följd av sjunkande priser, vilka bland annat kunna förväntas föranleda överskott å anvisade anslag.

Med den ståndpunkt, riksdagen sålunda intagit till Eders Kungl. Maj:ts förslag om höjning av kaffetullen, har riksdagen saknat anledning att ingå i närmare prövning av det förslag till skatt å kaffe, som Eders Kungl. Maj:t framlagt med propositionen nr 43.

Riksdagen får sålunda för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva,

1) att Eders Kungl. Maj:ts proposition, nr 42, angående höjning av tullen å kaffe icke föranlett någon riksdagens åtgärd; samt

2) att Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 43 icke heller föranlett någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1921.

Med undersåtlig vördnad.